

Konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg (CMR)

Inledning

De fördragsslutande Parterna,

Vilka erkänner önskvärdheten av enhetliga regler rörande villkoren i avtal om internationell godsbefordran på väg, särskilt såvitt angår de skriftliga handlingar som brukas vid sådan befordran samt fraktförarens ansvarighet,

Har överenskommit följande:

Kapitel I

Tillämpningsområde

Artikel 1

1. Denna konvention äger tillämpning på varje avtal om godsbefordran med fordon på väg mot vederlag, när orten för godsets mottagande till befordran och bestämmelseorten, såsom de angivits i avtalet, är belägna i skilda stater, av vilka åtminstone den ena är en fördragsslutande stat. Vad nu sagts gäller oavsett parternas hemvist och nationalitet.
2. I denna konvention förstås med "fordon" sådana motorfordon, sammansatta fordon, släpfordon och påhängsvagnar, som avses i artikel 4 i konventionen den 19 september 1949 rörande godstrafik.
3. Denna konvention gäller även när befordran som faller inom dess tillämpningsområde utföres av stater eller statliga inrättningar eller organisationer.
4. Denna konvention äger icke tillämpning
 - a) på befordran, som utföres i enlighet med internationella överenskommelser om postbefordran;
 - b) på begravningstransport;
 - c) på befordran av flyttsaker.
5. De fördragsslutande Parterna förbinder sig att icke genom särskilda överenskommelser mellan två eller flera av dem avtala om annan ändring i denna konvention än som avser att från dess tillämpning undantaga gemensam gränstrafik eller att för befordran, som uteslutande utföres inom dess territorier, medge användning av fraktsedel, som är bärare av rätt till godset.

Artikel 2

1. Fraktas fordon med pålastat gods under del av befordringen till sjöss, med järnväg, på inlandsvattenväg eller med luftfartyg utan att godset - frånsett fall då artikel 14 är tillämplig - lossas från fordonet, äger denna konvention likväl tillämpning på befordringen i dess helhet. I den mån det styrkes, att förlust, minskning eller skada eller dröjsmål med godsets utlämnande, som inträffat medan godset befordrades på annat sätt än på väg, icke orsakats av åtgärd eller underlåtenhet av vägfraktföraren utan härrör av händelse, som kunnat inträffa endast under sådan befordran och på grund av att befordringen skett på annat sätt än på väg, bestämmes vägfraktförarens ansvarighet icke enligt denna konvention utan på det sätt varpå den andre fraktförarens ansvarighet skolas bestämmas, därest avtal slutits mellan avsändaren och sistnämnde fraktförare om befordran enbart av godset i enlighet med de tvingande lagregler, som gäller för befordran av gods med det ifrågavarande transportmedlet. Saknas sådana regler, bestämmes emellertid vägfraktförarens ansvarighet enligt denna konvention.

Är fraktföraren tillika fraktförare med avseende på det andra transportmedlet, bestämmes hans ansvarighet likaledes enligt vad i första stycket sägs och som om hans verksamhet som vägfraktförare och hans verksamhet som fraktförare med avseende på det andra transportmedlet utövats av två skilda personer.

Kapitel II

Personer för vilka fraktföraren ansvarar

Artikel 3

Vid tillämpning av denna konvention är fraktföraren ansvarig för vad hos honom anställd eller annan som han anlitar för befordringen företager eller underlåter i tjänsten eller för uppdragets fullgörande. Fraktföraren svarar därvid såsom för egen handling eller underlåtenhet.

Kapitel III

Slutande och fullgörande av fraktavtal

Artikel 4

Fraktavtalet skall bekräftas genom fraktsedel. Att fraktsedel icke har upprättats eller icke har föreskrivet innehåll eller har gått förlorad inverkar icke på avtalets existens eller giltighet, och avtalet förblir underkastat bestämmelserna i denna konvention.

Artikel 5

1. Fraktsedel skall upprättas i tre original exemplar, vilka skall undertecknas av avsändaren och fraktföraren. Underskrifterna får vara tryckta eller ersatta med avsändarens och fraktförarens stämplat, om lagen i den stat där fraktsedeln upprättas tillåter detta. Det första exemplaret överlämnas till avsändaren, det andra åtföljer godset och det tredje behålles av fraktföraren.
2. Skall godset lastas på skilda fordon eller är fråga om olika godsslag eller om skilda partier, äger avsändaren eller fraktföraren fordra, att skilda fraktsedlar utfärdas för varje fordon, godsslag eller parti.

Artikel 6

1. Fraktsedel skall innehålla följande uppgifter:
 - a) ort och dag för utfärdandet;
 - b) avsändarens namn och adress;
 - c) fraktförarens namn och adress;
 - d) ort och dag för godsets mottagande till befordran samt bestämmelseorten;
 - e) mottagarens namn och adress;
 - f) gängse benämning på godsets art och på förpackningssättet samt, ifråga om farligt gods, dettas allmänt vedertagna benämning;
 - g) antalet kollin, dessas särskilda märkning och nummer;
 - h) godsets bruttovikt eller annan uppgift om dess mängd;
 - i) kostnader hänförliga till befordringen (frakt, tilläggsavgifter, tullavgifter och andra kostnader som uppkommer under tiden från avtalets ingående till godsets avlämnande);
 - j) erforderliga anvisningar beträffande tull- och andra formaliteter;
 - k) meddelande att befordringen är underkastad bestämmelserna i denna konvention utan hinder av att annat kan vara avtalat.
2. I förekommande fall skall fraktsedeln också innehålla följande uppgifter:
 - a) förbud mot omlastning;
 - b) de kostnader som avsändaren åtager sig att betala;
 - c) efterkravsbelopp som skall uppbäras vid godsets utlämnande;
 - d) godsets deklarerade värde samt belopp motsvarande särskilt intresse av leveransen;
 - e) avsändarens anvisningar till fraktföraren rörande försäkring av godset;
 - f) avtalad tid inom vilken befordringen skall vara fullgjord;
 - g) förteckning över handlingar som överlämnas till fraktföraren.
3. Parterna äger i fraktsedeln införa de ytterligare uppgifter som de anser påkallade.

Artikel 7

1. Avsändaren svarar för all kostnad och skada som tillskyndas fraktföraren till följd av oriktighet eller ofullständighet hos
 - a) uppgifter som nämnes i artikel 6 första stycket b), d), e), f), g), h) och j);
 - b) uppgifter som nämnes i artikel 6 andra stycket;
 - c) annan uppgift eller anvisning som avsändaren lämnar för fraktsedelns upprättande eller för att införas i denna.

2. Har fraktföraren på avsändarens begäran i fraktsedeln infört uppgift eller anvisning som sägs i första stycket, anses han ha handlat för avsändarens räkning, om annat icke visas.
3. Innehåller fraktsedeln icke meddelande som avses i artikel 6 första stycket k), svarar fraktföraren för all kostnad och skada som därigenom tillskyndas den som äger förfoga över godset.

Artikel 8

1. Vid mottagandet av godset skall fraktföraren undersöka
 - a) riktigheten av fraktsedelns uppgifter om antalet kollin samt om dessas märkning och nummer;
 - b) godsets och förpackningens synliga tillstånd;
2. Kan fraktföraren icke med skäligen medel undersöka riktigheten av de i första stycket under a) nämnda uppgifterna, skall han på fraktsedeln teckna förbehåll härom och ange grunden för förbehållet. Han skall också ange grunden för varje förbehåll som han gör ifråga om godsets och förpackningens synliga tillstånd. Sådant förbehåll gäller icke mot avsändaren, om denne icke uttryckligen har godkänt det på fraktsedeln.
3. Avsändaren äger fordra, att fraktföraren undersöker godsets bruttovikt eller på annat sätt angivna mängd. Han kan även fordra undersökning av kollinans innehåll. Fraktföraren äger kräva ersättning för kostnaderna för sådan undersökning. Resultatet av undersökningen skall antecknas på fraktsedeln.

Artikel 9

1. Fraktsedeln skall, såvida annat icke styrkes, gälla som bevis om att fraktavtal slutits, om avtalsvillkoren och om fraktförarens mottagande av godset.
2. Har fraktföraren icke tecknat förbehåll på fraktsedeln samt angivit grunden för detta, skall, om annat icke styrkes, godset och dess förpackning antagas ha varit i gott synligt tillstånd, när fraktföraren mottog godset, samt antalet kollin, dessas märkning och nummer antagas ha överensstämt med uppgifterna i fraktsedeln.

Artikel 10

Avsändaren svarar gentemot fraktföraren för sådan skada på person, material eller annat gods och sådana kostnader som uppkommit till följd av bristfällig förpackning av godset, om icke bristfälligheten var synlig eller känd för fraktföraren, när denne mottog godset, och fraktföraren ändå underlät att göra förbehåll därom.

Artikel 11

1. Till uppfyllande av de tullbestämmelser och andra offentliga föreskrifter som skall iakttagas innan godset utlämnas till mottagaren skall avsändaren föga erforderliga handlingar till fraktförarens förfogande samt lämna fraktföraren de upplysningar som denne begär.
2. Fraktföraren är icke skyldig att undersöka, huruvida dessa handlingar och upplysningar är riktiga eller fullständiga. Avsändaren svarar gentemot fraktföraren för skada som uppkommer till följd av att sådan handling eller upplysning saknas eller är ofullständig eller oriktig, utom då fel eller försummelse ligger fraktföraren till last.
3. Fraktföraren bär samma ansvar som en kommissionär för följderna av att de handlingar som är omnämnda i fraktsedeln och som åtföljer denna eller överlämnats till honom går förlorade eller används oriktigt. Den ersättning som han har att utge får dock icke överskrida vad som skolat utgå, om godset gått förlorat.

Artikel 12

1. Avsändaren äger förfoga över godset, särskilt genom att begära hos fraktföraren att godset stoppas under befordringen, att bestämmelseorten ändras eller att godset utlämnas till annan mottagare än den som angivits i fraktsedeln.
2. Denna rätt upphör, när det andra exemplaret av fraktsedeln överlämnas till mottagaren eller denne gör gällande sin rätt enligt artikel 13 första stycket. Från denna tidpunkt skall fraktföraren rätta sig efter mottagarens anvisningar.
3. Rätten att förfoga över godset tillkommer dock mottagaren så snart fraktsedeln upprättats, om avsändaren infört föreskrift därom i fraktsedeln.

4. Har mottagaren under utövande av sin rätt att förfoga över godset givit anvisning om att det skall utlämnas till annan person, äger denne ej anvisa annan mottagare.
5. Förfoganderätten får utövas endast under följande villkor:
 - a) att avsändare eller, i fall som avses i tredje stycket, mottagare som vill utöva denna rätt företer det första exemplaret av fraktsedeln, på vilket den nya anvisningarna till fraktföraren tecknats, samt gottgör fraktföraren för kostnad och skada som följer av anvisningarnas utförande;
 - b) att utförandet av de nya anvisningarna är möjligt vid den tidpunkt när de når den som skall efterkomma dem och varken hindrar den normala utövningen av fraktförarens verksamhet eller medför skada för avsändare eller mottagare av annan sändning;
 - c) att anvisningarna icke leder till delning av sändningen.
6. Kan fraktföraren på grund av bestämmelserna i femte stycket b) icke efterkomma erhållen anvisning, skall han härom omedelbart underrätta den som meddelat anvisningen.
7. Fraktförare som underlåtit att efterkomma anvisning, vilken meddelats enligt bestämmelserna i denna artikel, eller som utfört sådan anvisning utan att fordra, att det första exemplaret av fraktsedeln företes, är ansvarig gentemot den som därigenom tillskyndats skada.

Artikel 13

1. Sedan godset kommit fram till bestämmelseorten äger mottagaren fordra att fraktföraren mot kvitto utlämnar det andra exemplaret av fraktsedeln samt godset till honom. Utrönes det att godset gått förlorat eller har godset ej kommit fram vid utgången av den i artikel 19 nämnda fristen, äger mottagaren gentemot fraktföraren i eget namn göra gällande de rättigheter som följer av fraktavtalet.
2. Mottagare vilken gör gällande rätt som tillkommer honom enligt första stycket, skall betala det belopp som framgår av fraktsedeln. I fall av tvist härom är fraktföraren icke skyldig att utlämna godset, om mottagaren icke ställer säkerhet.

Artikel 14

1. Är eller blir det av någon orsak före godsets ankomst till bestämmelseorten omöjligt att fullgöra avtalet på sätt fraktsedeln anger, skall fraktföraren begära anvisning från den som enligt artikel 12 äger förfoga över godset.
2. Om emellertid omständigheterna medger att befordringen utföres på annat sätt än fraktsedeln anger och fraktföraren icke kunnat inom skälig tid erhålla anvisning från den som enligt artikel 12 äger förfoga över godset, åligger det fraktföraren att vidtaga de åtgärder som synes honom bäst tillgodose dennes intresse.

Artikel 15

1. Föreligger efter godsets ankomst till bestämmelseorten hinder för dess utlämnande, skall fraktföraren begära anvisning från avsändaren. Vägrar mottagaren att taga emot godset, äger avsändaren förfoga över detta utan att förete det första exemplaret av fraktsedeln.
2. Mottagaren äger, trots att han vägrat mottaga godset, påfordra dess utlämnande så länge fraktföraren icke erhållit annan anvisning från avsändaren.
3. Uppstår hinder för utlämnandet efter det att mottagaren med begagnande av sin rätt enligt artikel 12 tredje stycket givit anvisning om att godset skall utlämnas till annan, skall vid tillämpning av första och andra styckena av förevarande artikel mottagaren anses som avsändare och den andre som mottagare.

Artikel 16

1. Fraktföraren har rätt till ersättning för kostnad som han haft för att inhämta anvisning eller efterkomma mottagen anvisning, om kostnaden icke uppkommit till följd av hans fel eller försummelse.
2. I fall som avses i artikel 14 första stycket eller artikel 15 äger fraktföraren endast lossa godset för dens räkning som äger förfoga däröver. Efter lossningen skall befordringen anses avslutad. Fraktföraren skall därefter förvara godset åt den andre. Han äger dock anförtro godset åt tredje man och svarar i sådant fall endast för att denne väljes med tillbörlig omsorg. Godset häftar alltjämt för de belopp som framgår av fraktsedeln samt för varje annan kostnad.

3. Fraktföraren äger sälja godset utan att invänta anvisning från den som äger förfoga över det, om godset är utsatt för snar förstörelse eller dess tillstånd ger anledning därtill eller kostnaden för dess förvaring icke står i rimligt förhållande till dess värde. Han äger också i annat fall sälja godset, om han icke inom skälig tid från den som äger förfoga över godset erhållit annan anvisning som han skäligen får anses skyldig att efterkomma.
4. Har godset sålts med tillämpning av denna artikel, skall köpeskillingen efter avdrag för de kostnader för vilka godset häftar tillställas den som ägde förfoga över godset. Överstiger dessa kostnader köpeskillingen, äger fraktföraren rätt till ersättning för mellanskillnaden.
5. Förfarandet vid försäljning bestämmes av lag eller sedvana på den ort där godset finnes.

Kapitel IV

Fraktförarens ansvarighet

Artikel 17

1. Fraktföraren är ansvarig för sådan förlust eller minskning av godset och sådan skada därpå som inträffar under tiden mellan godsets mottagande till befordran och dess utlämnande samt för dröjsmål med utlämnandet.
2. Fraktföraren är dock fri från ansvarighet, om förlusten, minskningen, skadan eller dröjsmålet orsakats av fel eller försummelse av den berättigade eller av sådan anvisning från denne som icke föranletts av fraktförarens fel eller försummelse eller av godsets bristfälliga beskaffenhet eller av förhållande, som fraktföraren icke kunnat undvika och vars följder han icke kunnat förebygga.
3. Fraktföraren kan icke till befrielse från ansvarighet åberopa vare sig bristfällighet hos det fordon som han använder för befordringen eller fel eller försummelse av den från vilken han kan ha hyrt fordonet eller av dennes folk.
4. Under de förutsättningar som anges i artikel 18 andra till femte stycket är fraktföraren fri från ansvarighet, om förlusten, minskningen eller skadan härrör av den särskilda risk som är förbunden med ett eller flera av följande förhållanden:
 - a) användning av öppet fordon utan presenning, när detta transportsätt uttryckligen avtalats och angivits i fraktsedeln;
 - b) felande eller bristfällig förpackning av gods, som på grund av sin egen beskaffenhet är utsatt för minskning eller skada när det icke är förpackat eller är bristfälligt förpackat;
 - c) handhavande, lastning, stuvning eller lossning av godset som ombesörjts av avsändaren, mottagaren eller person, som handlar för avsändarens eller mottagarens räkning;
 - d) sådan beskaffenhet hos viss slag av gods som medför att godset är särskilt utsatt för fara att gå förlorat, minskas eller skadas, i synnerhet genom bräckning, rost, inre självförstöring, uttorkning, läckage, normalt svinn eller angrepp av skadeinsekter eller gnagare;
 - e) ofullständig eller felaktig märkning eller numrering av kollina;
 - f) befordran av levande djur.
5. Är fraktföraren enligt denna artikel icke ansvarig för viss eller vissa av de omständigheter som medverkat till förlusten, minskningen, skadan eller dröjsmålet, svarar han endast i den utsträckningen som de förhållanden för vilka han enligt denna artikel är ansvarig har medverkat till förlusten, minskningen, skadan eller dröjsmålet.

Artikel 18

1. Beviskyldigheten för att förlust, minskning, skada eller dröjsmål orsakats av förhållande som anges i artikel 17 andra stycket åvilar fraktföraren.
2. Visar fraktföraren att förlust, minskning eller skada att döma av föreliggande omständigheter kan härröra av en eller flera av de särskilda risker som nämnes i artikel 17 fjärde stycket, skall den antagas härröra därav. Motparten äger dock föra bevisning om att förlusten, minskningen eller skadan i verkligheten icke vare sig helt eller delvis är att tillskriva sådan risk.
3. Antagande enligt andra stycket får icke göras i fall som avses i artikel 17 fjärde stycket a), därest fråga är om onormalt stor minskning eller om förlust av hela kollin.

4. Sker befordringen med fordon som är utrustat med särskild anordning för att skydda godset mot inverkan av värme, kyla, temperaturväxlingar eller luftens fuktighet, äger fraktföraren icke till befrielse från ansvarighet åberopa bestämmelsen i artikel 17 fjärde stycket d), om han icke visar att alla åtgärder blivit vidtagna, som med hänsyn till omständigheterna åvilar honom ifråga om val, underhåll och användning av anordningen, samt att han följt de särskilda anvisningar som kan ha meddelats honom.
5. Fraktföraren äger icke till befrielse från ansvarighet åberopa bestämmelsen i artikel 17 fjärde stycket f), om han icke visar att alla åtgärder blivit vidtagna, som med hänsyn till omständigheterna normalt åvilar honom, samt att han följt de särskilda anvisningar som kan ha meddelats honom.

Artikel 19

Dröjsmål med utlämnandet föreligger, när godset icke utlämnats inom avtalad tid eller, om särskild tid ej avtalats, när den tid som åtgått för befordringen överskrider vad som med hänsyn till omständigheterna skäligen bör medges en omsorgsfull fraktförare. Ifråga om dellast skall därvid särskilt beaktas den tid som kräves, för att i sedvanlig ordning samla full last.

Artikel 20

1. Om godset icke utlämnas inom trettio dagar efter utgången av avtalad tid eller, om särskild tid ej avtalats, inom sextio dagar från det fraktföraren mottog godset till befordran, äger den berättigade anse godset som förlorat utan att behöva förebbringa annan bevisning härför.
2. Den berättigade kan, när han mottager gottgörelse för att godset gått förlorat, skriftligen begära att omedelbart bli underrättad i händelse godset skulle komma tillrätta inom loppet av ett år från det ersättningen utbetalades. Skriftlig bekräftelse på att sådan begäran framställts skall lämnas honom.
3. Inom trettio dagar från det han erhållit underrättelse sam nu sagts kan den berättigade påfordra, att godset utlämnas till honom mot att han erlägger de belopp som framgår av fraktsedeln och återbetalar den gottgörelse han uppburit, minskad med den kostnadsersättning som kan ha inräknats däri, men utan inskränkning i den rätt till gottgörelse för dröjsmål med utlämnandet som han kan ha enligt artikel 23 och, i förekommande fall, artikel 26.
4. Framställs ej begäran som sägs i andra stycket eller lämnas icke någon anvisning inom den i tredje stycket nämnda trettiodagarsfristen eller kommer godset icke tillrätta förrän mer än ett år förflutit från det ersättningen utbetalades, äger fraktföraren förfoga över godset i överensstämmelse med lagen på den ort där godset finnes.

Artikel 21

Har godset utlämnats till mottagaren utan uttagande av efterkrav, som fraktföraren skolat uppbära enligt fraktavtalet, är fraktföraren skyldig att hålla avsändaren skadelös intill efterkravets belopp, fraktföraren dock obetaget att söka sitt åter av mottagaren.

Artikel 22

1. Överlämnar avsändaren gods av farlig beskaffenhet till fraktföraren, skall han underrätta denne om farans särskilda art och om nödvändigt, ange de försiktighetsmått som skall vidtagas. Har sådan underrättelse icke intagits i fraktsedeln, ankommer det på avsändaren eller mottagaren att på annat sätt styrka, att fraktföraren ägde kännedom om den särskilda arten av den fara som var förbunden med befordringen av godset.
2. Gods av farlig beskaffenhet, om vars farlighet fraktföraren icke erhållit kännedom enligt första stycket av denna artikel, kan fraktföraren när och var som helst lossa, förstöra eller oskadliggöra utan att bli ersättningskyldig. Avsändaren är ansvarig för all kostnad, förlust eller skada som uppkommer till följd av godsets avlämnande till befordran eller till följd av dess befordran.

Artikel 23

1. Är fraktföraren på grund av bestämmelserna i denna konvention skyldig att utge ersättning för förlust eller minskning av gods, beräknas ersättningen efter det värde godset vid tiden för dess mottagande till befordran hade på den ort där det mottogs till befordran.
2. Godsets värde bestämmes efter börspriset eller, om sådant pris saknas, efter marknadspriset eller, om inte heller sådant pris finnes, efter det gängse värdet av gods av samma slag och beskaffenhet.
3. Ersättningen får dock icke överstiga 25 francs för kilogram av förlorad bruttovikt. Med franc förstås guldfranc med en vikt av 10/31 gram och 0,900 finhet.

4. Härutöver skall frakt, tullavgifter och andra kostnader med anledning av befordringen återbetalas, till fullo vid förlust och proportionsvis vid minskning, men annan skada ersättes icke.
5. Skada till följd av dröjsmål är fraktföraren skyldig att ersätta intill fraktens belopp.
6. Ytterligare ersättning kan fordras endast om godsets värde eller särskilt leveransintresse angivits enligt artikel 24 eller artikel 26.

Artikel 24

Avsändaren äger mot erläggande av överenskommen tilläggsavgift i fraktsedeln uppge högre värde på godset än som motsvarar det i artikel 23 tredje stycket föreskrivna ansvarighetsbelopp, och i sådant fall gäller det uppgivna värdet i stället som sådant belopp.

Artikel 25

1. Vid skada på godset skall fraktföraren ersätta värdeminskningen, beräknad efter det enligt artikel 23 första, andra och fjärde styckena bestämda värdet av godset.
2. Ersättningen får dock icke överstiga:
 - a) om hela sändningen minskat i värde till följd av skadan, det belopp som skulle ha utgått om sändningen gått förlorad;
 - b) om blott en del av sändningen minskat i värde till följd av skadan, det belopp som skulle ha utgått, om denna del gått förlorad.

Artikel 26

1. Avsändaren kan genom anteckning i fraktsedeln och mot erläggande av överenskommen tilläggsavgift fastställa ett belopp som motsvarar det särskilda intresset av riktigt utlämnande i händelse godset går förlorat, minskas eller skadas eller avtalad tid för utlämnandet överskrides.
2. Har särskilt leveransintresse uppgivits kan vid sidan av ersättning som avses i artiklarna 23,24 och 25 gottgörelse fordras intill beloppet av det uppgivna intresset för den ytterligare skada som visas ha uppkommit.

Artikel 27

1. Den som är berättigad till ersättning äger fordra ränta på ersättningsbeloppet. Ränta beräknas efter fem procent om året och löper från den dag då skriftligt anspråk på ersättning avsändes till fraktföraren eller, om sådant anspråk icke framställts, från den dag då talan väcktes.
2. Är belopp som ligger till grund för beräkning av ersättning icke uttryckt i mynslaget i den stat där betalning kräves, skall omräkning ske efter den på betalningsdagen gällande kursen på den ort där betalning sker.

Artikel 28

1. Kan enligt tillämplig lag förlust, minskning, skada eller dröjsmål, som uppkommit under befordran vilken är underkastad denna konvention, ge upphov till anspråk på annan grund än avtal, får fraktföraren åberopa de bestämmelser i denna konvention som utesluter hans ansvarighet eller som anger eller begränsar ersättningens storlek.
2. Framställs på annan grund än avtal anspråk med anledning av förlust, minskning, skada eller dröjsmål mot person, för vilken fraktföraren svarar enligt artikel 3, äger även sådan person åberopa de bestämmelser i denna konvention som utesluter fraktförarens ansvarighet eller som anger eller begränsar ersättningens storlek.

Artikel 29

1. Fraktföraren kan icke åberopa de bestämmelser i detta kapitel vilka utesluter eller begränsar hans ansvarighet eller innebär överflyttning av beviskyldigheten, om han orsakat skadan uppsåtligen eller sådan vårdslöshet ligger honom till last som likställes med uppsåt enligt lagen i den stat där talan väckts.

2. Vad nu sagts gäller även när uppsåt eller vårdslöshet ådagalagts av någon som är anställd hos fraktföraren eller av annan som denne anlitat för befordringen när den anställda handlar i tjänsten eller medhjälparen för uppdragets fullgörande. I sådant fall får den anställda eller medhjälparen ej heller med avseende på sin personliga ansvarighet åberopa de bestämmelser i detta kapitel vilka nämnts i första stycket.

Kapitel V

Anmärkningar och väckande av talan

Artikel 30

1. Har mottagaren tagit emot godset utan att ha gemensamt med fraktföraren undersökt dess tillstånd eller utan att, när fråga är om synlig minskning eller skada, senast vid utlämnandet, eller, när fråga är om minskning eller skada, som icke var synlig, inom sju dagar, söndagar och andra fridagar oräknade, ha till fraktföraren framställt anmärkning innefattande en allmän beskrivning av minskningens eller skadans art, skall mottagaren, om annat ej styrkes, antagas ha tagit emot godset i det tillstånd som angivits i fraktsedeln. Ifråga om minskning eller skada, som ej var synlig, skall anmärkningen göras skriftligen.
2. Har mottagaren och fraktföraren gemensamt undersökt godsets tillstånd, får bevisning föras mot vad därvid fastställts endast när fråga är om minskning eller skada, som icke var synlig, och mottagaren avsänt skriftlig anmärkning till fraktföraren inom sju dagar, söndagar och andra allmänna fridagar oräknade, från dagen för undersökningen.
3. Ersättning på grund av dröjsmål utgår endast om skriftlig anmärkning blivit avsänd till fraktföraren inom tjugo dagar från den dag då godset ställdes till mottagarens förfogande.
4. Vid beräkning av de tidsfrister som avses i denna artikel medräknas icke den dag då godset utlämnades eller, i förekommande fall, den dag då det blev undersökt eller ställdes till mottagarens förfogande.
5. Fraktföraren och mottagaren är skyldiga att i skälig omfattning underlätta för varandra att utföra erforderliga undersökningar.

Artikel 31

1. Talan rörande befordran som är underkastad denna konvention får upptagas, förutom vid sådan domstol i fördragsslutande stat som parterna utsett, vid domstol i stat, inom vars område
 - a) svaranden har sitt hemvist, sitt huvudkontor eller den filial eller agentur genom vars medverkan fraktavtalet slutits, eller
 - b) den ort där godset mottogs av fraktföraren eller bestämmelseorten är belägen. och får icke väckas vid annan domstol.
2. Är talan som avses i första stycket av denna artikel anhängig vid en enligt det stycket behörig domstol eller har sådan talan avgjorts av dylik domstol, får ny talan icke väckas mellan samma parter angående samma sak, med mindre avgörande av den domstol vid vilken den första talan väcktes icke kan verkställas i den stat där den nya talan väcktes.
3. Sedan dom i tvist som avses i första stycket av denna artikel meddelats av domstol i fördragsslutande stat och blivit verkställbar i den staten skall domen vara verkställbar även i var och en av de övriga fördragsslutande staterna, så snart de formföreskrifter har blivit uppfyllda som gäller i den fördragsslutande stat där verkställighet söks. Sådana formföreskrifter får ej innefatta möjlighet till omprövning av själva saken.
4. Bestämmelserna i tredje stycket av denna artikel äger tillämpning på domar, meddelande efter kontradiktoriskt förfarande, tredskodomar och av domstol stadfästa förlikningar men icke på domar, som är endast interimistiskt verkställbara, eller på avgöranden, varigenom käreande, som helt eller delvis tappat målet, ålagts att på grund härav utge skadestånd utöver rättegångskostnaden.
5. Säkerhet för kostnad i rättegång med anledning av befordran som är underkastad denna konvention får icke fordras av sådan medborgare i fördragsslutande stat som har hemvist eller idkar rörelse med fast driftställe i sådan stat.

Artikel 32

1. Talan rörande befordran som är underkastad denna konvention skall väckas inom ett år. Grundas talan på uppsåt eller sådan vårdslöshet som enligt lagen i den stat där talan föres likställs med uppsåt, gäller dock en frist om tre år. Preskriptionstiden löper
 - a) vid minskning, skada eller dröjsmål från dagen då godset utlämnades till mottagaren;

b) vid förlust från trettionde dagen efter utgången av avtalad tid för utlämnandet eller, där särskild tid ej avtalats, från sextionde dagen efter det fraktföraren mottog godset till befordran;

c) i annat fall från utgången av den tid av tre månader från det fraktavtalet slöts.

Den dag från vilken tid för talans väckande löper medräknas icke i tiden.

2. Skriftligt krav medför uppehåll i preskriptionstiden intill den dag då fraktföraren skriftligen bestrider kravet och återsänder de handlingar som åtföljt kravet. Medges kravet delvis, fortsätter preskriptionstiden att löpa endast med avseende på den del av kravet som kvarstår som tvistig. Bevisskyldigheten för att krav eller svar därpå mottagits eller att handlingar återställts åvilar den som påstår sådant förhållande. Förnyat krav rörande samma sak medför icke uppehåll i preskriptionstiden.
3. Om annat ej följer av bestämmelserna i andra stycket, tillämpas i frågor som avser uppehåll i preskriptionstiden lagen i den stat där talan väckts. Samma lag tillämpas i frågor som gäller preskriptionsavbrott.
4. Preskriberad fordran kan ej göras gällande genom genkärsmål eller yrkande om kvittering.

Artikel 33

Fraktavtalet får innehålla bestämmelse om att tvist skall avgöras av skiljemän, om bestämmelsen föreskriver att skiljemännen skall tillämpa denna konvention.

Kapitel VI

Bestämmelser om befordran som utföres av flera fraktförare efter varandra

Artikel 34

Utföres befordran på grund av ett och samma fraktavtal av flera vägfraktförare efter varandra, är var och en av dem ansvarig för utförandet av befordringen i dess helhet. Den andre fraktföraren och envar av de följande inträder genom att taga emot godset och fraktsedeln såsom part i fraktavtalet på de villkor som anges i fraktsedeln.

Artikel 35

1. Fraktförare, som mottagit godset från föregående fraktförare, skall lämna denne ett dagtecknat och underskrivet kvitto. Han skall teckna sitt namn och sin adress på det andra exemplaret av fraktsedeln. Finnes anledning därtill skall han såväl på nämnda exemplar som på kvittot anteckna förbehåll av den art som avses i artikel 8 andra stycket.
2. Bestämmelserna i artikel 9 äger tillämpning på förhållandet mellan fraktförare vilka utför befordran efter varandra.

Artikel 36

Talan om ansvarighet för förlust, minskning, skada eller dröjsmål på grund av fraktavtal får, utom när skada är om genkärsmål eller kvittningsstyrkande i rättegång rörande fordran grundad på fraktavtalet, föras endast mot den förste eller den siste fraktföraren eller mot den fraktförare som utförde sådan del av befordringen varunder händelse inträffade vilken orsakade förlusten, minskningen, skadan eller dröjsmålet. Talan får samtidigt föras mot flera av dess fraktförare.

Artikel 37

Fraktföraren, som betalat ersättning enligt bestämmelserna i denna konvention, kan återkräva ersättningen jämte ränta och gottgörelse för kostnader av övriga fraktförare som deltagit i befordringen, med iakttagande av följande regler:

- a) fraktförare, som är ansvarig för skadan, skall slutligt bära hela ersättningen, vare sig denna betalats av honom själv eller av annan fraktförare;
- b) har skadan orsakats av omständighet som är att hänföra till två eller flera fraktförare, skall envar av dem bära så mycket av ersättningen som motsvarar hans ansvarighet; är det icke möjligt att bestämma fraktförarnas inbördes ansvarighet, skall varje fraktförare taga del i ersättningen i förhållande till den andel av frakten som tillkommer honom;
- c) kan det icke utredas vilken fraktförare ansvarigheten åvilar, fördelas ersättningsskyldigheten mellan samtliga fraktförare enligt de under b) angivna grunderna.

Artikel 38

Är någon av fraktförarna på obestånd, skall den andel som faller på honom och som han ej betalat delas mellan de övriga fraktförarna i förhållande till deras andelar av frakten.

Artikel 39

1. Fraktförare, mot vilken krav framställs med stöd av artikel 37 och artikel 38, kan icke göra gällande att den fraktförare som framställer kravet ej varit skyldig att betala det belopp han utgivit, om detta fastställts av domstol och den förstnämnda fraktföraren blivit behörigen underrättad om rättegången och fått tillfälle att inträda däri.
2. Vill fraktförare föra talan om regress, skall talan väckas vid behörig domstol i stat, där någon av de fraktförare mot vilka talan riktas har sitt hemvist, sitt huvudkontor eller den filial eller agentur genom vars medverkan fraktavtalet slutits. Talan får väckas i samma rättegång mot samtliga dessa fraktförare.
3. Bestämmelserna i artikel 31 tredje och fjärde styckena äger motsvarande tillämpning på avgörande i mål angående regressanspråk enligt artiklarna 37 och 38.
4. Bestämmelserna i artikel 32 skall äga motsvarande tillämpning beträffande regressanspråk mellan fraktförare. Preskriptionstiden löper dock antingen från den dag då avgörande om den ersättning som skall utgå enligt bestämmelserna i denna konvention vann laga kraft eller, om sådant avgörande ej föreligger, från den dag då betalning skedde.

Artikel 40

Fraktförare äger sinsemellan avtala om avvikelser från bestämmelserna i artiklarna 37 och 38.

Kapitel VII

Ogiltighet av avtalsvillkor som strider mot konventionen.

Artikel 41

1. Om annat icke följer av vad som föreskrivs i artikel 40 är varje avtalsvillkor som direkt eller indirekt avviker från bestämmelserna i denna konvention ogiltigt. Ogiltigheten av sådant avtalsvillkor medför icke ogiltighet av avtalet i övrigt.
2. I synnerhet är sådana villkor ogiltiga som innebär överlåtelse på fraktföraren av rätten till utfallande försäkringsbelopp eller som har liknande innebörd eller som innebär överflyttning av bevisskyldigheten.

Kapitel VIII

Slutbestämmelser

Artikel 42

1. Denna konvention står öppen för undertecknande eller anslutning av stater, som är medlemmar av Ekonomiska Kommissionen för Europa, och av stater, som är berättigade att som rådgivande delta i kommissionens arbete enligt åttonde stycket av kommissionens direktiv.
2. Stater, som får delta i viss del av den av Ekonomiska Kommissionen för Europa bedrivna verksamheten enligt elfte stycket av kommissionens direktiv, kan bli Fördragsslutande Parter i denna konvention genom att ansluta sig till konventionen sedan denna trätt ikraft.
3. Konventionen skall stå öppen för undertecknande till och med 31 augusti 1856. Därefter skall den stå öppen för anslutning.
4. Denna konvention skall ratificeras.
5. Ratifikation eller anslutning sker genom att instrument därom deponeras hos Förenta Nationernas generalsekreterare.

Artikel 43

1. Denna konvention träder ikraft på nittionde dagen efter det att fem av de stater som avses i artikel 42 första stycket har deponerat sina ratifikations- eller anslutningsinstrument.
2. För stat, som ratificerar konventionen eller ansluter sig därtill efter det att fem stater deponerat sina ratifikations- eller anslutningsinstrument, träder konventionen ikraft på nittionde dagen efter det att den staten har deponerat sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument.

Artikel 44

1. Fördragsslutande part kan uppsäga denna konvention genom underrättelse till Förenta Nationernas generalsekreterare.
2. Uppsägning får verkan tolv månader efter den dag då generalsekreteraren mottog underrättelse därom.

Artikel 45

Om efter det konventionen trätt ikraft antalet Fördragsslutande Parter på grund av uppsägningar nedgår under tiden, upphör konventionen att gälla från den dag då den första uppsägningen får verkan.

Artikel 46

1. Varje stat äger att vid depositionen av sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument eller när som helst därefter genom underrättelse till Förenta Nationernas generalsekreterare förklara, att denna konvention skall vara tillämplig inom alla de territorier för vilkas internationella angelägenheter den staten svarar eller inom visst sådant territorium. Konventionen blir gällande för varje i underrättelsen nämnt territorium från nittionde dagen efter det att generalsekreteraren mottagit underrättelsen eller, om konventionen då ännu ej trätt ikraft, från dagen för dess ikraftträdande.
2. Stat, som enligt första stycket avgivit förklaring, varigenom konventionen blir gällande för territorium för vars internationella angelägenheter den staten svarar, kan enligt vad som föreskrivits i artikel 44 uppsäga konventionen särskilt såvitt angår detta territorium.

Artikel 47

Varje tvist mellan två eller flera Fördragsslutande Parter rörande tolkningen eller tillämpningen av denna konvention, vilken parterna ej kan bilägga genom underhandlingar eller på annat sätt, kan på begäran av någon av de berörda Fördragsslutande Parterna hänskjutas till avgörande av Internationella domstolen.

Artikel 48

1. Fördragsslutande part kan vid undertecknandet eller ratificeringen av denna konvention eller vid anslutningen till den förklara, at den icke anser sig bunden av artikel 47 i förhållande till Fördragsslutande Part som gjort sådant förbehåll.
2. Fördragsslutande Part som gjort förbehåll enligt första stycket äger när som helst återtaga förbehållet genom underrättelse till Förenta Nationernas generalsekreterare.
3. Annat förbehåll mot denna konvention är icke tillåtet.

Artikel 49

1. Sedan denna konvention varit ikraft i tre år, kan envar Fördragsslutande Part genom underrättelse till Förenta Nationernas generalsekreterare begära att en konferens sammankallas för revision av konventionen. Generalsekreteraren skall underrätta alla Fördragsslutande Parter om denna framställning och sammankalla en revisionskonferens, under förutsättning att minst en fjärdedel av de Fördragsslutande Parterna inom fyra månader från dagen för generalsekreterarens underrättelse meddelar honom att de samtycker till framställningen.
2. Om en konferens sammankallas enligt föregående stycke, skall generalsekreteraren underrätta alla Fördragsslutande Parter därom och anmoda dem att inom tre månader före den dag då konferensen skall öppnas tillställa samtliga Fördragsslutande Parter en preliminär dagordning för konferensen samt texterna till framlagda förslag.
3. Generalsekreteraren skall till varje konferens, som sammankallas enligt denna artikel, inbjuda alla de stater som avses i artikel 42 första stycket samt de stater vilka blivit Fördragsslutande Parter enligt artikel 42 andra stycket.

Artikel 50

Utöver de underrättelser som nämnts i artikel 49 skall Förenta Nationernas generalsekreterare lämna de stater som avses i artikel 42 första stycket och de stater vilka blivit Fördragsslutande Parter enligt artikel 42 andra stycket underrättelse om:

- a) ratifikationer och anslutningar enligt artikel 42;

- b) de dagar då detta fördrag träder ikraft enligt artikel 43;
- c) uppsägningar enligt artikel 44;
- d) konventionens upphörande enligt artikel 45;
- e) underrättelse som mottagits enligt artikel 46;
- f) förklaringar och underrättelser som mottagits enligt artikel 48 första och andra styckena.

Artikel 51

Efter den 31 augusti 1956 skall originalexemplaret av denna konvention deponeras hos Förenta Nationernas generalsekreterare, som översänder bestyrkta avskrifter därav till varje stat som avses i artikel 42 första och andra styckena.

Till bekräftelse varpå undertecknande, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.

Som skedde i Genève den nittonde maj nittonhundrafemtiosex i ett enda exemplar på engelska och franska språken, vilka båda texter äger lika vitsord.

Signaturprotokoll

Vid undertecknandet av konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg har undertecknade, vederbörligen befullmäktigade, överenskommit om följande förklaring och precisering:

1. Denna konvention äger icke tillämpning på befordran mellan Det Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland samt Republiken Irland.
2. Till artikel 1 fjärde stycket.

Undertecknade förbinder sig att inleda underhandlingar för att uppnå överenskommelser angående avtal om befordran av flyttsaker och om sammansatt befordran.

Till bekräftelse varpå undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

Som skedde i Genève den nittonde maj nittonhundrafemtiosex i ett enda exemplar på engelska och franska språken, vilka båda texter äger lika vitsord.

Bilaga

Lag (1969:12) med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg

1 § Artiklarna 1-41 av den i Genève den 19 maj 1956 avslutade konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg skall, med iakttagande av vad som ytterligare föreskrivs i det följande, gälla som svensk lag. Artikel 23 skall dock gälla i dess lydelse enligt ett den 5 juli 1978 antaget protokoll till konventionen. *Lag 198:178.*

2 § Regeringen kan efter överenskommelse med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet förordna, att befordran av gods på väg i lokal gränstrafik mellan Sverige och den staten skall vara helt eller delvis undantagen från tillämpning av konventionen. *Lag 1978:137.*

3 § På fraktsedel som upprättats i Sverige får fraktförarens och avsändarens underskrifter vara tryckta. Stämpel får användas istället för underskrift.

4 § Försäljning enligt artikel 16 tredje stycket av gods som finnes i Sverige skall ske på offentlig auktion eller, om sådan icke lämpligen kan äga rum, på annat betryggande sätt. Såvitt det är möjligt skall fraktföraren i god tid underrätta den som äger förfoga över godset om tid och plats för försäljningen.

5 § Vid tillämpning av artikel 28 och artikel 32 första stycket skall grov vårdslöshet likställas med uppsåt.

6 § Talan som enligt artikel 31 första stycket kan upptagas i Sverige får väckas, utom vid domstol som är behörig enligt rättegångsbalken, vid domstolen i den ort där godset mottogs för befordran eller vid domstol i bestämmelseorten.

Finnes ej behörig domstol enligt första stycket, väckes talan vid Stockholms tingsrätt. *Lag 1978:137.*

7 § Ansökan om verkställighet av utländsk dom, som enligt artikel 31 tredje och fjärde styckena kan verkställas i Sverige, göres hos Svea hovrätt. Vid ansökan skall fogas

1. domen i huvudskrift eller i avskrift som bestyrkts av myndighet;

2. förklaring av behörig myndighet i den stat där domen meddelats, att domen avser tvist angående befordran som är underkastad konventionen samt att den vunnit laga kraft och kan verkställas i nämnda stat.

Nu nämnda handlingar skall vara försedda med bevis om utfärdarens behörighet. Beviset skall vara utställt av svensk beskickning eller konsul eller av chefen för justitieförvaltningen i den stat där domen meddelats. Är handling i ärendet avfattad på annat främmande språk än danska eller norska, skall handlingen åtföljas av översättning till svenska. Översättningen skall vara bestyrkt av diplomatisk eller konsulär tjänsteman eller av svensk notarius publicus.

Ansökan om svensk verkställighet får ej bifallas utan att motparten haft tillfälle att yttra sig över ansökningen. Bifalles ansökningen, verkställs domen på samma sätt som svensk domstols laga kraft ägande dom, om ej högsta domstolen efter talan mot hovrättens beslut förordar annat.

8 § *upphävd genom Lag 1985:178.*